

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De fide, spe, charitate - Cod. Ettenheim-Münster 200

Lugo, Juan

[Köln, Rom], 1635

Disputatio VI.

[urn:nbn:de:bsz:31-117176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117176)

doctrina e' p'cepta contemptum magnum apud Aristotem, atq' ita conser-
 bandem his ratiob' p'v'icari multi e' grauis Megisti Salmariticensis
 quos de hac quaestione consulu' e' pro ea videtur hanc expresse. P.
 Galas j. tom. in jzda. tract. 3. disp. 4. sect. 2. m. m. 15. ubi assertit
 n' ea peccatum mortale, aliquam falsam circumstantiam ducere
 contra scripturam in mea' leui ex negligentia etiam voluntaria.
 p' vero neg' scilicet illam ducere, ut mortale, docuit idem Author
 in manuscriptis huius max' ait. 2. deb. j. ubi ex eo probat mali-
 tiam negandi fidei n' consistere, in eo q' Deum faciat fallacem, q' ali-
 quin, inquit, mortaliter peccaret qui ex industria vel notabili & neg-
 ligentia, referret aliquam scripturam historiam cum aliqua falsa
 circumstantia nihil referente ad dogmata fidei vel ad mores, ut
 dicens aliquem obiisse tno anno qui obiit alio, consequens a. inde-
 tur falsum e' durum; e' postea addit: existimo n' ee mortale, negare
 exteri' tm veritatem fidei qua' nihil referat honorem Chri, Dei,
 vel tractorem, vel ad mores, sed e' qua' ut dogma fidei aut veritas
 in controversia, ac providere, nec exterius negare. Contra pot' d'v'idi
 vel turbari aut alius periculum sequatur, dicendum n' apparcat de
 dictum ee a Deo, sic e' q' negans, irrogatur Deo gravis iniu-
 ria, q' existimaretur fallibilis vel fallax. haec s' verba p'v'icati
 Authoris, qui quae in terminis licet otiter videtur attingisse canon
 quaestions nrae e' nram sententiam expresse tenore.

DISPUTATIO VI

De habitu fidei.

Primum de actu interno e' externo fidei, nunc de habitu de quo
 S. Thomas q. 4. agit p. in praesenti de illa fidei definitione
 quam trahit Paulus ad hebr. ij: fidei e' operantiarum substantia. re-
 rum, argumentum n' apparentium, de cuius explicatio diximus in
 superioribus, item an habitus fidei sit certus e' certior alijs habi-
 tibus intellectibus, de quo etiam dicimus disputatio 7. tra.

Secus I.

SECTIO I

Verum utrum habitus Fidei supernaturalis secundum
substantiam, et qualis sit?

De supernaturalitate actus fidei diuino disputabo, etiam, nunc de habi-
tu quodammodo: an sit infusus et constitutive supernaturalis. cum a. ibi dic-
tum sit fidei assensum supponere voluntatem credendi de istius actus,
et ex controversia an requiratur habitum per se infusum et supernaturalem.

De habitu intellectuali fidei si loquor est controversia: an sit
de fide certum eiusmodi habitum infusum a Deo. multi negant
et esse de fide, quos refert Salas 2. tomo in j. de tract. jo. disp. 3.
sect. 4. et sequitur Vasquez varus in locis ibi adductis, aliquid tamen quod
pro ea sententia referuntur, ut Canus et Lotus, magis tamen pro contraria,
ut postea videbimus. præcipuum fidei de sumitur ex Innocentio 3.
cap. maiores, de Baptismo, ubi relatis utriusque partis opinionibus,
eam partem non desinit, et ex Concilio Tridentino relata in Clementina
vincta de summa Trinitate, ubi opinio ponens habitum infusum chi-
gatur totum ut magis probabile, nec postea in Trido videtur fore res, nisi
definita, et c. Tridentini loca pro habitum infusum non probabile
explicatorem.

Verius tamen est rem esse de fide, et adulti iustificati habet
a alijs donum fidei infusam et permanentem. dixi donum fidei ab-
strahendo a nomine habitus, quia ex hæc fides sit habitus, vel aliquid aliud
fontem, nondum est definitum. hanc sententiam tenet Valentia cum
alys multis, quos refert ubi supra num. 29. et Suarez lib. 3. de grad
cap. 3. num. 8. et in sententiæ disp. 7. sect. 1. et Granada in j. 2da
controv. 4. disp. 2. item Canus lib. 7. de locis Theologicis hinc
pro contraria sententia afferatur, quia dicitur non pertinere ad fidem eam
questionem an gratia et virtutes que in Baptismo infunduntur sint
qualitates, si non negat esse de fide et virtutes permanentes in Bap-
tismo infundi. in quo etiam verum loquitur Lotus lib. 2. de nat. et
gratia cap. 19. qui tamen solum dicit Concilium Trid. consilio noluisse,
ubi non habitum quando numeratis dona illa que in iustificacoe
conferuntur, quia non pertinet ad fidem an hæc donentur qualitates
pertinentes ad ipsam habitum. et demum docet Vega lib. 7. in Tridenti-
num cap. 24. cum tamen expresse fateatur de fide esse post Tridentinum
infundi

infirmitate virtutem fidei ab actu credendi distinctam, nam post adducta
verba sancti Hieronymi sic ait. Seda. sedis quidem fidei non est ceu-
laty Conaty Tridentini: vtrum de hunc sancta synodus iudicet Tridenti-
na accipere, sententiam istam & auerendi opportunitatem anathema, in-
dicere, illerit e. hanc e. eouem Ceteris fidem tametsi h' sub acie
habituum, qd idem dicit solus vbi supra. cap. 7. qui e. ipse Trido
interfuit & eius mentem potuit melis illigere.

It' ergo hac sententia primo ex Trido. sess. 6. cap. 7. vbi
post enumeratas dispositiones qua iustificationem precedunt e.
in ipis actus fidei e. ipi, subit hanc dispositionem e. prapamem
iustificaco ipsa consequitur, qua n' e. solo peccatorum remissione sed
sanctificaco etiam e. renouaco interioris hois per receptionem grae
& donorum. vti receptio grae e. donorum in iustificaco valua
condistngitur a purgaco quam consequitur e. in qua sugges-
tatur iam fides actualis e. noie donorum qua postea infunduntur
illigi debet aliquid permanens e. ab actibus consistens.

Confirmatur primis ex illis, facta ex Concilio eodem
cap. 7 vbi postquam dicit eam fidem iustificaco e. vultum
inherentem datam a Deo sequitur eorum dispositionem, ipse
statim inde. qd ipa iustificaco cum remissione peccatorum hoc
ota accipit hoc vult infusa per e. Jesum Christum qui vivit et fidei,
spem, e. Charitatem, vbi explicat qua sint illa dona quorum sus-
ceptionem sup'p' exierat melius in iustificaco.

Confirmatur 2do ex verbis sequentibus vbi Concilium
docet hanc fidem e. quam ante Baptismi. Imu. ex hystoria traditi-
one habentem ab Ecclia petunt, cum potunt fidem vitam eter-
nam praestantem. hoc v. fides n' datur ab Ecclia nisi per bap-
tismum ad quem ipi accedunt, per baptismum a. n' datur fides actu-
alis sed donum fidei permanens distinctum ab actu, neq' ipi
postulare consentur ab Ecclia. actum fidei cum quo nimirum
rem accedunt ad Baptismum.

Confirmatur 3tio ex eodem Concilio eadem sess. 6. cap.
25. e. 28. dicente qd neq' peccatum mortale amitti graem iusti-
ficaco, n' tñ fidem nisi per infusioem, e. hanc fidem qua remouet
amissa grae e. ipsam fidem vti nota fieri debet illig' aliquid
permanens, e. qd vere maneat in peccato.

Confirmatur 4to ex Concilio Moguntino celebrato anno
1549. siennus sed niam remouem. Etiam Concilio Tridentini, quare
in cap. 7. h' quandam periphrasim illig' capitis 7. sessionis 6.
Tridentina in hac verba: iustificaco peccatorum remissione etiam
actis:

sanctificationem et interiorum redamacionem confert, quatenus per meritum
 Christi iam credenti contat ut veniam peccatorum Dei gratiam
 et per spiritum s. una cum fide simul spem et charitatem in corde
 diffusam accipit, huius donis in ipso permanentibus, si solum regatur
 sed non exilitur iustus. ex quibus verbis constat Patres illos non
 illexisse fidem, sed, et charitatem, quorum infusio ponitur a Fide
 in hunc finem, si est actus deo donata habitualis in ipso iustificato
 permanentia, et hoc ad doctrinam catholicam pertinet.

Neq. obstant verba Concilii Tridentini et Innocentij 3.
 parva dicitur, nam in primis licet tunc illa sententia si fuerit ab
 Ecclesia definita, potius postea post diuturnum examen definiti
 deinde esse in illis locis non haberi esse probabilem opinionem qua
 negaret in adultis iustificatis infusionem fidei permanentem, sed
 virtutis quatenus et solum quoad parvulos, nam in dicto capite
 marcell. quartio proposita, fuit de baptismo parvulorum an habe-
 ret aliquem effectum, ad quod respondet Pontifex habere vix effectum
 remissionis peccati, licet adhuc sub lite esset inter Doctores an parvulis
 infunderentur virtutes quatenus negantibus, et quatenus affirmantibus,
 si nimirum licet de adultis nemo dubitaret, de parvulis
 tamen dubitabant eodem in eis obesse forent virtutes pro illo statu, imo
 ex hoc timebant alij occasionem negandi valorem illius baptismi,
 eodem si non potest parvulis auferre eas virtutes quae in baptismo solent
 infundi.

Deinde in Concilio Tridentino, de multo post celebratum
 fuit, venit iterum ea quaestio: an et parvulis in baptismo infundere
 rentur virtutes, sicut in adultis, et Concilium simul cum Pontifice
 elegit probabilioris sententiam affirmativam, et ut sanctorum ac
 Theologorum testimonio magis consonam, ubi nullo modo dicitur sententiam
 concidentem has virtutes infundi adultis esse probabilioram, haec
 s. ut certa obo supponebatur, sed sententiam quae dicit parvulis etiam
 sicut et adultis conferri in baptismo gratiam et virtutes, de parvulis
 s. solum fuerat proposita quaestio in Concilio et pro parvulis solum
 fuit ratio qua Pontifex probat illam decisionem, hinc s. ait nos at-
 tendentes generalem efficaciam mortis Christi quae per baptismum
 periter applicatur omnibus baptizatis, opinionem eandem tanquam
 probabilioram eligimus etc. quasi dicat: mors Christi aequaliter appli-
 catur in baptismo omnibus baptizatis tam parvulis quam adultis, et in omnibus
 aequaliter habet effectum et cum baptismus ex Christi passione habet vim
 conferendi et alibi gratiam et virtutes, ut ab omnibus conceditur, haec etiam efficaciam
 habebit respectu parvulorum. Vides ibi non ponit ut probabilem infusionem
 virtu-

virtutum in adultis sed supponi ut certam, ut inde probetur eade
infusio in pueris.

Plane mentem Concilij Vienneſis, quam legitimam
principio existimo, confirmare etiam possum, quia multo ante illud
Concilium habebatur in Italia ut erronea sententia negans in adultis
infusionem virtutum, nam inter errores Petri Joannis, qui vivit
sub Innocentio 3. q. quos damnatus et excommunicatus fuit, agitur iste
q. scilicet docebat in Baptismo gratiam et virtutes quae in i. Theo-
logicas vocant, in infans, sic refert Gratianus lib. 14. de schi-
sma in Petro Joannis, Balthaz. de Castro aduentis haereses, verbo
Baptismi haeresi q. e. Horskam Brocius tom. 13. Annalium
Ecclesiasticorum anno. 1193. num. 29. Et e credibile, eandem
sententiam quae tanto ante tempore ut erronea damnabatur fuisse,
postea solutam et probabilem in Concilio Vienneſi, sed postquam illam
solum questionis partem, quae quibat ad parvulos circa quos in
Sic. dicitur etiam in opere definita infusio harum virtutum, quan-
tus ex n. multitudine justificationis per gratiam inherentem quae illis
tribuitur. s. can. 5. dicitur etiam virtutum infusio legitime,
consecuta. Aliqui probant quae parvulorum ex Augusti. 3. de peccato-
rum meritis cap. 2. ubi ait auctoritate. Cuius temporatum e
parvulus baptizatus fides est, quae cum n. sint fides actu, sepe
videtur ex merito Augustini n. fides habita. (Petronem longe alij
e Augustini sensu, quem ipsemet explicaverat lib. 1. de peccatorum
meritis cap. 19. dicens eos appellari fides, se. licet per verba quodam-
tum quodammodo confitentur, n. ergo debet illi de fide habituali.

Et do probari potest eandem ex scriptura et Patribus quorum
testimonia congerit Valentinus in j. de dec. 1. q. 3. puncto 1. e. hinc
ubi supra apud quos vivit potest. Tertio potest videri fiam e aliquo
magis permanente per modum principij ad eliciendos actus, quod si
habitus fuerit eest, n. habet n. amitteretur, per unicum actum fidei
nam habitus n. debentur o. vices actu contrario, licet
somnus aliquantum dimini, fides a. quolibet peccato in fidei habitus
deperditur iuxta Tridentinum supra adductum e. n. habitus n. debet
ita superaddes.

Denique si habitus fidei n. eest per se de natura sua
infusio, non videtur per actionem infundere a Deo, haberet eandem
naturam quam hinc habitus acquisiti, e. per consequens ea res facillime
q. e. proprium habitum acquisitorum, nam a. n. dicitur habitus
fidei, quia parvulus baptizatus licet habet habitum fidei, n. t. ideo ex-
peritur maiorem facilitatem ad credendum quod sit adultus
quam

quam si h' est baptizatus, imo a multis hereticis qui post longum tempus
 significavit, & iustificatur penitus, experientia postea, inclinabilem ad
 naturam licet in iudificatione, accedens habitum fidei & ille habitus
 h' tollit facilitatem contrariam. Et h' est tractatus habitus qui dant fa-
 cilitatem, ut potius vixit potius, quae sunt simpliciter fidei.

Dices: hec actus fidei sunt naturales quoad substantiam
 & supra naturam. Illius h' dico debere dari habitum intrinsecum
 & obiciendum illum actum, efflueret e. elevari. Metum per auxi-
 lium actuali intrinsecum vel extrinsecum. Ad hanc objectionem
 respondit in Tractatu de visione Dei, ubi dixi habitum intrinsecum
 infertur dari, eo qd gratia habitus est, prime radice in homine super-
 naturalis, & per consequens debet habere potius proximam intrinsecam ad
 operariis naturalibus, & e. principium remotum intrinsecum exigit
 principia proxima intrinseca ad suos operarios. vixit, quae ibi dicitur.

Secundo contra obiectum primo. Et h' est cur in peccatore potius
 habitus fidei supernaturalis ad credendum, habitus e. dantur h' iusto, qd
 ex ipse gratia iustificante, quasi ex radice pullulant illa potius super-
 naturalis ad operariis ubi dicitur qd cum in peccatore, h' ut gratia habitus
 h' est cur exigatur in illo habitus ad credendum magis, quam a auxiliu
 actuali intrinsecum vel extrinsecum. Res negando seq. curus
 rationem reddimus etiam loco alio qd iustus Deus voluit relinquere
 in peccatore eas principia potius secundum eum habitum intrinsecum,
 hoc ut conuertatur, h'c. qd. Et fides e. spes sine quarum actibus h' post
 reuertit ad Deum, quare licet Deus contra exigentiam ipsorum ac-
 tum voluerit etiam eos elui ab homine nullo modo disponat se
 ad substantiam, n' tunc oportuit fieri etiam a principio qd est contra
 ipsorum naturam & elegantiam qd fieret si dicerentur sine habitu
 a quo ex natura sua, retentur elui, dico relinquatur habitus fidei in
 peccatore, ut conuulsio procedat a actus fidei a suo principio
 contra substantiam obiectis sed n' minus miraculum e.
 habitum fidei manere sine gratia iustificante, quam actum fidei
 fieri sine habitu, nam sicut actus fidei ex natura sua potest procedere
 ad habitum, ita habitus fidei ex natura sua existit habitum gratiae
 ut potius, exigunt eorum quam consequuntur. Et necesse h' est minus
 miraculum voluntatem manere sine h' quam actum voluntate
 sine voluntate, ita n' minus e. manere habitum fidei sine
 habitu gratiae, quam actum fidei sine habitu, imo magis videtur qd ma-
 net habitus sine habitu gratiae, manet e. permanenter cum miracu-
 lo continuo e. perpetuus, actus vero solum est transiens sine habitu. Et
 ex natura sua conuulsio est peccatorum credere per auxiliu actuali

extrin-

extrinsecum quam per habitum.

Re. negando hinc, nam obesse conservari habitus fieri sine habitu gratia ipsa est miraculosa quoad modum (dicit miraculosa late loquendo, quatenus est contra naturalem exigentiam ipsius habitus); at vero actus productus sine habitu est miraculosus etiam secundum substantiam. ratio est, quia habitus fieri licet ex natura sua potest conservari ad exigentiam gratiae, ut in diversis conservari a Deo sine alio novo influxu etiam in abstracta gratia, sed per eundem modum quo antea conservabatur, licet ille influxus sit postea magis supernaturalis quodammodo, eo quod praesertim a Deo sine exigentia ipsius gratiae. at vero actus fieri hic dependens physicam ab habitu, imo in mea sententia dependet essentialiter per huncmet entitatem a suis principiis, quae a seipso habitus necesse est non produci autem illam quae antea potest fieri ab habitu, sic aliam diversum qui per suam entitatem pendet ab auxilio actuali, vel saltem necesse erit ponere aliquam dependentiam physicam per quam suggereretur dependentia quae prius dependebat ab habitu, quae dependentia, vel etiam in mea sententia ipse actus est magis supernaturalis in eodem quodammodo sed secundum propriam entitatem, nam licet omnes actus fieri sint secundum suam entitatem naturales, adhuc tamen in ipso ordine rerum suggeruntur recipienti aliqua magis supernaturalis qualis est ille actus factus sine habitu, quia habet duplicem supernaturalitatem, ut ita dicam alteram sibi etiam in actu alio fieri, quatenus est supra exigentiam sibi actus, alteram vero quatenus non potest ex natura sua fieri ab habitu fieri, quod est principium, connaturale, actuum fieri. Cum ergo consideras fieri sine gratia non habet hanc duplicem supernaturalitatem entitatis, non est mirabile sed minus miraculosa illa quam habitum actum fieri esse sine habitu.

Obijcies adhuc, 3tio contra solutionem, quia ille actus qui fuerit ab auxilio sine habitu non potest ex natura sua fieri ab habitu, imo ex natura sua repugneret esse ab habitu, quoniam ex propria entitate hic non dependet ab habitu sed ab auxilio. Quod non maior supernaturalitas in eo actu quam in alio, neg est contra naturam ipsius actus, imo iuxta eam quod non pendet ab habitu, neg etiam est contra naturam ipsius habitus, cum ipse habitus ex natura sua non habet virtutem ad hunc actum sed ad alios & productio huius actus sine habitu non est magis supernaturalis.

Re. maiorera supernaturalitatem huius actus qui fieret per auxilium est non per habitum non omni ex eo quod ipsemet actus magis

connaturalis

concorditer procederet ab habitu ut probat bene obiectis, sed ex
 eo quod iste actus peteret oriri a principio vitali quod non est radix pro-
 portionata ipsius, si non haberet aliquam virtutem intrinsecam
 signalem qua elevaretur, vel certe etiam in procederet ab auxi-
 lio intrinseci actuali adhuc est magis signalis, quatenus ex
 uno capite peteret procedere ab hinc grato et elevato ad finem
 signalem, et ex alio capite peteret non procedere ab illis princi-
 piis proximis per quos, iuxta suam naturam gratia habitus huius petit
 produci actus signales velut per habitus signales permanen-
 tes.

Primo obicitur et etiam ad primam actum fidei ponendos
 est habitus ut ille actus concorditer procederet, item ad actus virtutum
 mortuorum deberent manere habitus infusi in peccatore ut concorditer
 ferent in illo statu. Res attendenda rei gratia considero, nego tamen atten-
 da obicitur Dei ordinatio qua voluit habitus signales non infunderet
 nisi iuxta dispositionem et meritum congruum procedens, neg eos
 conservare quando peccator proportionate demeruit eos, quare
 a peccatore aufert coeteros propter faciem et speciem quos relinquit, et
 hanc supra insinuatam et magis explicandam infra sectione 3.

Contra sunt precipua eius propria et origo
 ipsi sentitur alii, qui non admittunt quod gratia est a prima radice
 horum habituum infusorum fidei et spei, imo contra volunt iuxta
 naturam horum habituum esse quod procedant infusione gratia quibus videtur
 favore Suarez lib. 6. de gratia cap. 13. circa finem et Lugo Ferrarius
 disp. 4. de fide dub. 5. quod nulla ratio adducitur ad probationem eius-
 modi connexionem ex natura rei habitus fidei cum habitu gratia.

De sermone nostra doctrina et S. Thome 1. 2. d. 9. art. 3. et 4.
 ubi expresse loquitur de habitibus infusis illis et volunt apud et utroque
 dicit oriri a gratia habituali et a prima radice, imo ipse Suarez
 loco citato tandem num. 19. concludit quando dicit gratia habitualis
 ab ipsa conservari habitum fidei. eandem sententiam docet Jacobus
 Grapheus in prima d. contra 4. de habitibus in cori disp. 4. non. 3.
 et contra. 2. de gratia tract. 4. disp. 3. Valentia 2. ibi. disp. 8.
 de gratia q. 2. punct. 2. in resolutione primi arguti ubi ait Deum per-
 mittere se de facto perturbare ordinem debiti inter habitus gratia et fidei
 per alias vias sua providentia. Denique Vasquez 1. tom. in 3.
 Thome disp. 4. cap. 5. num. 27. expresse habetur, si habitus gratia
 et fidei distinguantur quod ipse probabile et docuerat habitum
 gratia habitus et per modum certum et radicis a qua dimanet habitus
 charitatis, et hinc procedenda fuisse in Christo gratiam habituales acciden-
 talem

28
talem, ut in eo sit connaturalis radix operationum supernaturalium quae
est gratia habitualis.

Habetur a. hac doctrina coram magno conceptis fundata
nec leuiter introducta, ut aliqui in merito dixerunt, fundatur e.
in ipsa extra gratia habitualis, quae quidem deo est spiritui infundens et
faciens filium adoptiuum ac consortem diuinae naturae, in ordine
supernaturali est prima radix et quasi natura ad quam consequuntur operum
et operationes supernaturales, sicut ad aliam naturam consequuntur potentiae et
operationes humanas. ex hoc a. concepta gratia habitualis sequitur
quod sicut habitus infusus aliarum virtutum, sic etiam habitus fidei
et spiritus debent ex ipsa gratia emanare. leg. pot. sine: quia si per eam
aliqua principium volendi aut appetendi quae non est eadem princi-
pium intellegendi aut cognoscendi. si ergo gratia in ordine naturali
est principium naturae est radix habituum qui est in voluntate ad amandum
et volendum bonum humilem, eadem gratia debet esse principium et
radix cognoscendi in eodem ordine, hoc per consequens habitus infusi
fidei qui est quasi potentia intellectus in illo ordine supernaturali.

Confirmatur: quia in patria vero fidei quae auferatur
subrogatur habitus luminis glorie ad videndum clarum Deum, illius
a. habitus gratia ipsa est radix, ut constat appo. des, sicut et aliorum
orum habituum quibus Beati cognoscunt clarum obiectum supernaturalia et
teliguntur in se, quam habet et in via eadem gratia est prima radix
habituum quibus in hoc statu utimur ad cognitiones supernaturales, in e.
semel conceditur gratiam esse naturam et radicem in voluntate ad amandum
ad etiam ad cognoscendum, sciendum et eam semper exigitur aliqua
principia proxima ad cognitiones supernaturales, alioquin in via
nimis maneat et incompleta illa natura ut non exerceat suum officium
in ordine de operationes cognoscendi, sed solum in ordine ad operationes a-
mandi.

2do pot. eadem sequelo: quia si habitus fidei iuxta suam
naturam potitur habitus gratia habitualis deberet utique in eo statu habere
recant alios habitus infusos in voluntate, nam iuxta quem sen-
tum Phenom. de principium cognoscituram naturaliter loquendo est
appetituum illos boni quae cognoscit. Et eo ipso quod Deo elevat
voluntatem ad gradum cognoscituram in ordine naturali debet con-
mouendum eleuare ad gradum voluntarium in ordine naturali quae
si eleuat hoc per habitum infusum ad cognoscendum debet ex natura
rei eleuari per habitum infusum ad amandum, respondens ab-
soluti diuine connaturaliter potentiam intellectum quae non essent illam potentiam
etiam voluntariam in eodem ordine. respondens ergo habitus

Fidei

Inde iuxta nam nam ponatur in aliquo rebis & si afferat ex sua
sua secum potam aliquam voluntatem virtutem omnino. nec sufficit
quod dicitur per auxilia actualia. & concurrant & det. concurrant ad voli-
tates manuales, sicut si satisfacet exigentia illius namis offerendo
secum concurrunt & sufficiunt per aliquos actus extrinsecum vel in-
trinsecum virtutem omnino. ratio enim ratio illius quae datur.

Secundum fundamentum principale illius doctrinae coales, quam
tenemus, ostendit ab exemplo aliquam habitum virtutum mora-
lum insaturum, quos Theologi conser. sistentur venire caritate,
simul cum gratia habituali quae est ipsi auctores illis contraria sententia
sistentur. si enim habitus fieri & fieri non oriuntur ex gratia habituali
non est ratio ratio verisimilis, cur alij habitus orientur, maior quippe
connexio videtur esse fieri in habitibus voluntatis quam virtutibus,
habitibus voluntatis cum alijs, si per se ex manere. fides ex natura
sua alij ratio voluntaria generalis eius obedi quae per fidem proponit,
cur non potest manere habitus temperantiae alij charitate. rursus
si habitus fieri qui potest ad voluntatem per se ex natura sua manere,
alij alijs habitibus voluntatis, cur habitus temperantiae non potest ex
natura sua manere alij charitate. respondenda ergo est ratio istius de-
scripta ex connexionione habituum insaturum cum gratia tanquam
cum prima virtute, aliquam non restat fundamentum ad dicendum habitus
in virtutes charitatis virtutum moralium non manere de facto in peccatore,
alij habitus gratiae & charitatis.

Inde minus satisfacies si dicas deo asferri oes
virtutes morales cum gratia, quae illa oes identificantur cum ipsa
gratia, sicut est charitas solamque fidem & spem distingui valde a
gratia, & deo manere in peccatore, hoc, inquam, non satisfacit, tum
quod est contra sententiam Theologorum veterum, quorum licet aliqui dicant
charitatem dicant non distingui a gratia, de alijs tamen virtutibus & supponit
pro certo distingui, tum etiam quod restat amplius eadem vel maior
difficultas cur aut quomodo possit gratia per suam essentiam esse prin-
cipium proximum omnium actuorum voluntatis rationalium, & non
indiget principio distincto ad efficientes actus voluntatis, non tamen
hi omnes immediate respiciant principium rationale, quam actus
voluntatis. sicut non neges hanc rationem identificari cum voluntate,
sicut non vero cum illa. adde. quod videtur, actus ipsi et actus vo-
luntatis, & tamen de eos non sufficit gratia habitualis sine habitu distincto, cum
ergo magis connerxi sunt inter se, actus ipsi & actus dilectionis quam
alios temperantiae cum actu restitutionis, quomodo potest illi gratia.

habi =

habituales sit per suam existantiam principium procerum omnium
actuum voluntatis in qualibet materia etiam disparata, & eorum actum
operantem in p[ro]p[ri]o ad illa virtute appetitiva elicit. sicut si poneres
illam rationem p[ro]p[ri]o per suam substantiam elicere, o[mn]es actus appetitus
propter actum operantem ad quem imp[er]at pot[er]it elicitur.

Quod consequenter dei deberet ad actus etiam p[ro]p[ri]o affe-
tionis requirere ad credendum necessarium esse habitum distinctum a
gratia, unde requireret aliud mirabilius, q[uo]d scilicet illud principium
nempe gratia habitualis, q[uo]d sufficeret reip[s]a, immediate ad eliciendos
o[mn]es actus cultus Dei & aliarum virtutum, h[oc] sufficeret ad volendum
cultum Dei qui tribuitur per fidem, cum t[ame]n multo minus debet
inter se actus Religionis quo volumus revereri excellentiam Dei cultu
externo & actus quo volumus revereri veritatem Dei per fidem
interiorem quam actus Religionis & actus Temperantiae, ad quos t[ame]n
sufficeret idem principium gratia absq[ue] alio habitu.

Deniq[ue] subvertitur praedicta doctrina cum co[n]suetudo in v[er]ba illa
supra innumeratis, q[uo]d scilicet in habitu fidei h[ab]etis p[ro]p[ri]o debita gratia
h[oc] apparet r[ati]o cur potius debeat habitu fidei quam auxilium actuale
transire ad eliciendos actus fidei, sicut aqua in Baptismo licet concen-
tratur cadere, phyfica gratia, h[oc] dicitur in elevari per qualitatem ali-
quam permanentem, sed per auxilium vel qualitatem aliquam tran-
sientem, fatendum ergo e[st] habitum fidei dari ad exigentiam gratia
habitualis, id est e[st] potius permanentem, sicut & ipsa gratia carnis e[st]
p[ro]p[ri]o e[st] etiam permanentis, q[uo]d argu[er]e potest in Tractatu
p[ro]p[ri]o Visione Dei.

Obijciunt primo q[uo]d frustra ponimus miracula noua quando
manent fides & spes in peccatore absq[ue] illa necessitate cum pot[er]it id fieri
iuxta naturam eorum habituum. Quod in primis nunquam nos dixisse
id esse miraculum, imo licet miraculum, si h[oc] maneret cum est contra
legem v[er]ilem statutam a Deo, quod t[ame]n lex iustas et castas p[ro]p[ri]a fuit
contra exigentiam connatam ipsorum habituum, q[uo]d si dei absq[ue]
necessitate aut fidei constaret ea dicitur.

Arguunt 2do: q[uo]d in ordine ipsi signale pot[er]it e[st] e[st] de facto
et aliqui actus qui h[oc] exigant procedere ex gratia habituali & q[uo]d e[st]
aliqui habitus infensus qui h[oc] potest procedere ex gratia. h[oc] pot[er]it
q[uo]d primus actus fidei vel contritionis in peccatore cum h[oc] suggerat
habitum procedit a solo auxilio per seipsum, atq[ue] idcirco ille idem actus h[oc]
potuisset procedere ex habitu & ille actus e[st] natura sua h[oc] exigat gratiam
habitualement in seipso.

De quaeritur sit de possibilitate eiusmodi actuum
habituum

& habitum negantur in habitum fidei qui datur de facto esse talium.
 primo quod ille habitus est magis signatus in sua substantia, facili-
 ter e. admittere supernaturalitatem quodammodo in hoc quod habitus
 ponatur et conuenietur quare non debet, quam ponere illam sub-
 stantiam fidei deo supernaturalitatem, vis e. habitus in seipso conuenietur
 loquendo debet esse passivus et in seipso prima ratio in ordine signatus
 huius est sola gratia, nec potest esse conuenietur gratia proxima per opera-
 tum quod non supponat principium radicale. Sed quia habitus fidei
 de facto est talis ut quando dedit gratia respiciat illam tanquam
 factio e. ratio illius, alioquin gratia quare se e. prima ratio in
 ordine signatus ut diximus debet habere alium habitum cognos-
 cituram huius est passivus e. ratio ipsius vel maxime in statu violento
 alio ratio huius debet. Sed in dantur ille habitus fidei de facto, adhuc
 manent eadem inuenientia, quia habitus fidei cum ista ratio
 cognoscitur, ut videmus, debet semper affectu secum principium
 virtutum eiusdem ordinis, hoc e. habitus voluntatis quod cum de
 facto fides non habet gratiam in peccatore adhuc fatendum est id fieri contra
 exigentiam e. gratiam habituum.

Arguunt 2to: quia gratia habitualis praerogant aliquam
 dispositionem in obiecto. Et gratia non e. prima ratio in ordine ad omnes operationes
 supernaturales. Sed respondendo arguitur, si gratia exigit aliquam dispositionem
 formalem, et deo datur gratis habitus fidei ut illam operationem eliciat
 Et cum non solum actus fidei sed dispositione ad gratiam, sed etiam actus alibi-
 teris e. aliarum virtutum debent etiam alii habitus infundi ante
 gratiam pro eadem ratione. dicimus ergo gratiam ex natura sua non exigere
 aliquam dispositionem in obiecto, Deus in rationabiliter eam exigit in
 actibus inuentione aliquantulum omnem conuenietem actuum e. habi-
 tum ut creatura rationalis voluntarie recipiat dona ipsius Dei.

Arguunt 3to: si fides e. spes ex natura sua dependet a gratia,
 cur magis manent hi habitus in peccatore, quam habitus charum in-
 titum? Sed hoc arguitur procedere etiam contra illos, quia si fides e. spes
 ex natura sua non pendet a gratia, cur alii habitus virtutum moralium
 maxime, docentibus e. aliarum que potest describere ad conversionem
 peccatoris non fuerint dedit talis, ut non pendet ex natura sua a gratia, sed
 pendet maxime, nisi illa? Sed oes ergo debemus reddere eandem rationem diffe-
 rentia, quam quidem reddimus in supra sectione 3to.

Dubitari potest de habitu fidei: an sit practicus vel specula-
 tiuus; quod non dicitur esse eminenter practicum e. speculatiuum. Ita
 sententiam in presenti art. 2. ad 3. e. magis in presenti. alii dicunt
 esse factus speculatiuum e. eminenter practicum. Ita Camus lib. 12.

De

de locis Theologiarum cap. 2. cum aly. Ego iuxta ea quae de practico
et speculativo dicitur in Logica, existimo hunc habitum habere utrumque
scilicet. Ita S. Thomas in presenti art. 2. Valentia 3. parte. g. j. p. 120
3. Molina 1. parte. g. j. art. 4. disp. 2. et aly. coniter.

Et habet quod actus fidei aly et speculativus qui non solum
obitu operabilis sed illius pure contemplantur, ut cognitio Trinitatis,
Angelorum &c. aly et practicus qui docent operati suum obitu, ut
qui cognoscant naturam virtutis et traunt regulas illam comparandi &
habitus qui complectitur utrumque genus actuum est scilicet practicus
et speculativus, et. c. scilicet speculativum vel speculativum aliquem
habitus, nihil aliud est quam habere scilicet virtutem ad actus pra-
cticos vel speculativos. quomodo vero sint una species atomata continere
duas differentias per se scilicet scilicet sumpta videntur admodum oppositas,
distingui supra disp. j. nam licet practicum solum et speculativum
solum una differentia opponitur, datur tamen alia tertia species habitus
diversa ab utroque quae est simul practica et speculativa.

Quaestio prima: actus fidei non specificantur ab obitu naturali,
sed solum ab obitu fidei, hoc autem solum est veracitas et revelatio divina
quamvis neutram dicitur fides fieri nec eas respicit practica sed specu-
lativa. Et fides per suam naturam specificam non est practica sed solum
speculativa. quod si velis esse practica ab obitu revelato opera-
bili quod credit, hoc tamen non est ratio specificam sed individualis illius actus,
nam ab obitu naturali non sumitur species sed sola individua prout
actuum. Quae transeat actum fidei practicum non differre per
ab actu fidei speculativo, habitus tamen per suam naturam specificam in-
detur esse practicus et speculativus, quia per suam naturam specificam
respicit obitu fidei, tale quod ex se potest extendi ad utrumque veritates
quod est habere virtutem ad ethicos actus cognoscentes praeter et speculati-

Quaestio 2da: idem numero actus non potest esse simul practicus
et speculativus et nec idem numero habitus. Quae in primis negatio
habetur potest et eodem actu fidei credere. Deum et trinum et virtutem
et comparandam per haec media. deinde admissio antecedenti ne-
gatur consequentia, quia licet idem actus non potest extendi ad plures
obitu diversi, potest tamen idem habitus extendi ad plures actus alios
speculativos alios practicos.

Ex dictis de habitu fidei naturali constat scilicet quod
necesse est esse de habitu sed affectionis ad voluntatem credendi ad
hanc et voluntatem potest debet alius habitus necessarius cum ipse
actus sit necessarius an vero hic habitus maneat in peccatore durante
rethone. Tertio.

Sectio II.

SECTIO II.

An fides sit virtus, an sit una virtus,
et forma virtutum?

De his agit S. Thomas in presenti art. 5. 6. & 7. Et pertinet ad
primam quaestioem de noie, de re. e. si sit ea controversia; primum
a. loqui de virtute intellectuali vel de virtute morali. in primo sermo
verus e. fides e. virtutem intellectualem, nam haec fides n. affert per-
fectissimam cognitionem obiecti sed invidentem, affert et cognitionem
imperfectam certam et infallibilem, quae sicut alia abstractiva de Deo
& Angelis e. virtus intellectualis haec n. affert omniam conditionem obiecti
sic etiam fides. neg. e. hinc e. Ethic. cap. 2. & 3. ubi de virtutibus
agitur possunt illam conditionem ad rationem virtutis intellectualis. et
verum intellectuales dicantur simpliciter virtutes, an solum secundum
quod n. continent ad. S. Thomas in jme dca. q. 86. art. 3. cum
alio docet n. e. simpliciter virtutes, q. n. fides habentem simpliciter
bonum, sicut virtutes morales. et dicuntur ea simpliciter virtutes,
q. hinc utraque appellat virtutes e. etiam intellectuales perficiunt obiecti
secundum affectionem illius quae e. veritas, e. ita videtur fides appel-
lari virtus a Concilio & Patribus supra ductis quando uno dicitur vir-
tutes infundit in Baptismo.

Alio modo potui loqui de fide proat e. virtus moralis e.
affectiva e. ut sic appropiata fidei complectit actum voluntatis a qua impe-
ditur, e. in hac affectione dicit S. Thomas fides n. e. virtutem
simpliciter quando e. informis, e. in virtutem simpliciter quando e.
cum charitate. quae doctrina a multis rejicitur, q. etiam sine chari-
tate h. voluntas gratia motum honestum e. laudabile, a quo acci-
piet bonitatem laudatulam. coeterum alij contrae explicant S. Thomam
q. haec fides informis h. etiam virtutes, caret in operibus, ex me-
rito, quae sicut Religiosus contemnens regulas dicitur n. e. Reli-
giosus, q. n. operatur ut talis, e. amens dicitur n. e. h. q. n. h. actus
humanos h. h. h. etiam, sicut fides mortua dicitur n. e. virtus,
q. ob defectum operantis ad quam virtutes praesertim infuse tribu-
untur videtur pro dicitur q. n. sit virtus.

Quoad etiam an fides sit una virtus, hoc e. vng. habitus
e. simplex quatenus ex dictis disputate prima colligitur pars affir-
mativa,

matina, cum hat in oibz suis actibz Deum, idem obitu fidei veraci-
tatis & revelationis divinae. Nam th e difficultas de tralici illa
fide, qua couiter circumfertur, uisus fidei historica, fidei promissionum,
& fidei miraculorum, an ha oes ptineant ad eandem habitum. De
quabz prioribz n e dubium, qd fides promissionum nihil e aliud
quam credere Deum missa praliturum qua promittit, quare solum
differt a fide historica, qd haec credit praeterita, illa uero futura,
utraqz th sp dei testimonium.

De tertia, scilicet de fide, qua caritur ad patrandu
miraculoz e maior controversia, aliqui negant hanc ee eandem
fidei qd cum illa qua credimus mysteria reuelata, ita Abelensis
g. j. e. in Math. Aragonius in puent g. j. art. j. probat qd
qd nra fides solum credit qua s reuelata, n e a. reuelatum a deo
hic e hunc praliturum miraculorum & fides miraculi n e eadem
sed alia diuersa. Confirmatur: qd aliqui qui n creditet hoc mi-
raculum praliturum eet infidelis & periret habitum fidei, qd videt
contra quem factum seruauit, quos e. dicit S. Petrum amissa
habitum fides quando cepit trepidare in mari, aut aplos quando
bimauerunt in nauicula, & suscitauerunt Magabrum dormientem.
vtrqz e. exprobrauit illis Chrijs defectum fidei & illa fides cuius
defectum habuerunt aplos n erat eadem qd cum fide, qua credit
mysteria, & quam Patres appellare solent fidem dogmaticam. ita
Gregy Hierosol. catechesi s. vbi ait hies pomen fidei sit vniam,
quod probat th dicit, qd vnium genus e qd sit dogmaticam assensionem,
alterum uero qd gratis datur, per quam h solum creditur dogmata,
verum etiam & super vires effectiua. Item Chrysost. hothul. 29.
in imam ad Corinth. 2. super illa uerba capitis 32. alij sermo scilicet,
alioi. e. fides in eodem spiritu. sic ait: fidem dico n eam que dog-
matica e, sed signorum fide qua dictum e. si habueritis fidem sicut
granum sinapis dictus monti huic transi hu e transibit e nihil
improbabile erit vobis.

Alij th dicunt hanc fidem miraculorum ad eandem
habitum ptinere. ita Lotus lib. 2 de uia e. grao cap. b. Bellam.
tam. vlt. controu. 2. lib. j. de hedsificaco cap. 35. e. alij quibz
facere videtur S. Thomas infra g. j. 78. art. j. ad 5. & art. 2. ad 2.
th mo: qd fides de qua loquitur Paulus ad hebr. ij e quam dicit
ee substantiam rerum sperandarum & prouid dabo e fides corus &
dogmatica, & in per illam videtur praliturum miracula, dem ait: per
fidem uicauerunt regna, extinxerunt impetum ignis, acceperunt mul-
eres per renurrectionem mortuos suos &c.

De fides

3do fides qua exigitur ad miracula & fides
 ore certa & sine formidine, deo comparatur grano
 sinapis a Christo & in puritatem sed in fortitudinem
 & certitudinem, ut notatur Hieronymus in cap. 17. Matth. & colligitur
 1. ad Corinth. 13. ubi fidem hanc appellat fidem maximam & perfectissi-
 mam illis verbis: si habueris eam fidem ita ut montes transferam.
 illa ergo fides certa est, ut constat ex Matth. 21. ubi de huiusmodi fide
 Christus dicit: si habueritis fidem & non habitaveritis &c. fides. n. certa debet
 innari in reuelate divina & hinc dem. motuum in fide dogmaticis
 & persistet de eadem habitum.

Tertio fides miraculorum est cui opponitur incredulitas,
 sic & Matth. 17 dicitur huiusmodi demonum ob incredulitatem
 & Deuterom. 20. defectum fidei ad & equendam aquam in petra
 Moyses & Aaron dicuntur in credula & alibi sapienter, incredulitas, &c.
 & alij illius & fides miraculorum est assensus intellectualis ob authorita-
 tem Dei.

Propter haec apta dicendum videtur fidem miraculorum
 mutare sane aliquem assensum elatum ex eodem fidei habitu quo
 sequitur formidinem & timorem & timoribus Dei, fidelitas item ad im-
 pugnandum quae promissit, addere tamen regulariter videtur signa hanc certam
 fidem assensum dico alium formidinem de opere futurum genitum ex
 priori fidei assensum & ex penetratio in amplexibus, quo prudenter
 proceditur hinc & merito futurum Dei auxilium, ex quo assensum in vo-
 luntate oritur fiducia seu confidentia forma, quam sapienter exegit
 Christus ad miracula: ex quo patet ad apta pro prima sententia, neg. e.
 necesse est ex defectu huiusmodi fidei apertum habitum fidei, tum quod ha-
 bitus fidei in proceditur per dubitacionem & formidinem leuem & venalem,
 quam tamen excludit etiam fides regulariter ad miracula & quam fur-
 tane habuerunt Petrus & alij in predictis casibus, tum etiam quod
 maxime fidei patet aliquis culpabiliter non habere iudicium illud subsequens
 de miraculo futurum vel confidentiam firmam in voluntate, qui
 actus meliorantur etiam vel committantur ad fidem miraculorum.

Tertio difficultas est patet: an fides sit prima virtutum
 in quo non est dubium de ipso habitu, nam res habitus infunduntur simul
 in Baptismo, an vero catechumens in Baptismo infundatur prius
 tempore habitus fidei quam habitus charitatis. dicemus sectione
 pte. difficultas ergo de ipis actibus, an actus fidei precedat ne-
 cessario actus omnium virtutum: & quidem loquendo de actibus virtu-
 tum moralium acquiratarum non patet esse controversia, respondet e.
 ex mte de Deo in homine infidelis reperiri bona opera moralia

ad

ad qua h̄ procedit actus fidei. solum ergo e dubium de actu fidei res-
pectu virtutum cognationum, de quibz conis theologorum sentias e
eas oēs praesupponere priorem actum fidei negle. p̄o. solum actum
supradictum bonum antea dicitur ad fidem, de hoc in dicitur late in Tra-
tatu de Gr̄a, vti ex professo probavi ita e saltem regulando e
in eo sensu fidem e virtutem humanae salutis fundam. aq. viderem
oēs iustificatis, vt docuit Tridentinum sess. 6. cap. 8.

SECTIO III

An habitus Fidei sit informis, et quomodo formetur?

Suppono fidem p̄o. manere in peccatore, p̄dita gr̄a e charitate,
vt definitur in Trico sess. 6. cap. 15. e can. 28. e ex scriptura e
Patribus probat late Valentia in p̄enti q. 4. puncto 4. ad hunc h̄c.
fides nro temporis, qui ponat fidem inseparabilem a habitibus
doctores h̄m̄ per totam fidem iustificari. neq. obstat fidem p̄o.
charitate appellari mortuam, nam fides etiam mortua, vera fides
e, nec eorū mortuam e verum eorū, licet n̄ sit verū h̄o, e licet
fortam n̄ sit aperte definitum manere in peccatore, fidem quodam
habitu infusam, vt notavit etiam Vasquez in p̄m̄a 2da disp. 17. q. 1.
certum tñ reputatur apud oēs Theologos manere peccatore h̄m̄
modi habitum qui non nisi per peccatum infidelitatis expellit,
an vero maneat eorū numero habitus fidei qui erat in h̄o, vnde
an vero alius qui dicitur fides informis h̄ conueniunt, nam
aliqui quorū meminit S. Thomas in p̄anti art. 4 dicunt e habitum
inueniunt, h̄c tñ sentia ad mixtū e improbabiles, tum p̄
Conciliū de eadem fide, videtur loqui quando dicit eam manere ab-
lata gr̄a, tum etiam q̄a frustra ponatur ille habitus diuersi a p̄o.
cedenti cum vtriusq. sit eorū obiectū fidele e male, q̄o vero fides sit
formata vel informis h̄ p̄tinet ad fidei eorum, sed auditis eorū fidei,
vt potest neq.

Hoc ergo supposito due p̄t̄ e difficultates circa hanc
conem doctrinam. prima ad quā relinquitur in peccatore habitus
fidei abentibus cum charitate coctis virtutibus. Et coniter
manere fidem vt peccator possit iterum redire ad cor e conuersi ad Deum,
iuxta illud Ierem. 31. min. Dñs exercituum reliquies nobis semen
quasi broma fuissemus e quasi somnolenta similes eem, deo relin-
quatur habitus fidei vt conp̄atibz eliciatur actus, vt dixi in sectione
prima. Ter contra, q̄o etiam ablato habitu fidei p̄o. peccator
credere

credere per auxilium actuale. Et p̄ hoc quidem, sed in illos actus fidei
formamq; conualescunt iuxta ea quae diximus dicta sectione. j.

Dices Et etiam deberet relinquere in peccatore habitus
in suis aliarum virtutum moralium ut in earum statu p̄ hoc hō
per earum actus disponere se ad gratiam iustificacōis. Sed ego sane
exhibeo peccatorem in eo statu si solum dicitur alij fidei, sed
etiam aliarum virtutum, ut constat in actu attritionis regulā huius
p̄ disponitur ad. Intra, nego tñ illos actus elici et habitus in
fidei, cum in Theologi coliter docent virtutes et in suis p̄ter
fidem et spem habere de facto connexionem perpetuam cum gratia
et charitate, tum etiam q̄ in peccatore penit voluit Deus solum
relinquere habitus ad eos actus qui per se requiruntur ad conver-
sionem quales sūt actus fidei et sp̄i, n̄ vero alij Temperantia vel habitus et.

Propter adhaec: sicut fides et spes requiruntur ad conver-
sionem sic actus poenitentiae. Et ob eandem rācōem debet manere in
peccatore habitus poenitentiae. Sed actum poenitentiae necessariū
ad conversionem p̄ hoc elici ex diversis motivis diversarum virtutum,
nam si ut ex motivo dilectionis Dei pertinet ad charitatem.
si vero sit attritus qui sufficit cum hōis p̄ ex odio talis vel talis
superacōis peccati, vel sup̄i p̄ ex cultu dei et pertinebit ad Reli-
gionem, vel ex metu. Dehinc aut de desiderio Beatitude huius et
pertinebit vel ad habitum sp̄i, vel ad alium, de quo dicemus infra
agentes de virtute sp̄i. Sed ergo magis horum actuum in particu-
lari exigitur, deo n̄ relinquere alij habitus in particulari ad
detestandum peccatum, manet tñ habitus fidei et sp̄i, q̄ actus fidei
determinat requiruntur, sicut etiam spes vae quae nunquam
aut fore nunquam converti potest peccator.

Sed contra, q̄ etiam actus dilectionis Dei requiritur
per se ad conversionem et iustificacōem extra. Intra et in lege an-
tigua erat medium sibi necessarium ad iustificacōem. Gratia huius
necessitatis deberet etiam manere habitus charitatis in peccatore,
nec satisfacit si dicat eo ipso q̄ haberet charitatem in futurum
iam peccatorem ad iudicium, contra hoc e. e. q̄ suppono charitate
dixi n̄qui recte a gratia, et n̄ iustificari hōem solum per charita-
tem ad per habitum gratiae. Nec etiam satisfacit si dicat charita-
tem et amicitiam divinam, deoq; n̄ p̄ hoc stare, vae amore mutuo
ex utraq; parte, contra hoc e. etiam et charitatem creatam n̄ de
illud q̄ dicitur in scripturis a Deo sed quo diligimus Deum, quare sicut
meus amor, in Deum potest manere habitualiter atq; amore Petri
in me, ut n̄ potest manere in me principium habituale diligendi
Deum.

Deum ab eo qd diligat a Deo.

Antes ergo videtur respondendum habitum charitatis
auferrí a peccatore, qd dicitur peccatum mortale eo qd opponit
charitati, quare sicut per peccatum infidelitatis aufertur habitus
fidei infortioria qd oppositionem perniciosam quom illud pecca-
tum hñ ex parte obñi cum sup eñt habitus fidei pñditur
peccato dependens qd nullam oppositionem, sic etiam habitus cha-
ritatis dependens quolibet peccato mortali, qd oia peccata mor-
talia opponuntur cum charitate. eñt obñi, eñt sicut post peccatum
infidelitatis peccator solus hñt auxilium cum quo potest iterum cre-
dere, eñt converti, sic post solvet peccatum mortale solus hñt pecca-
tor ad auxilium actuale quo potest Deum diligere eñt converti.

Hinc infero nñ solum manere in peccatore habitum
intellectualem fidei, sed etiam habitum pia affectionis pertinentis ad
voluntatem, qd sicut requiritur actus fidei intellectualis ad consermo-
nem, ita requiritur voluntas rignans ad credendum, ut supra videmus,
eñt sicut manet habitus fidei intellectualis debet manere ob eandem
rationem habitus voluntatis.

Quia sicut requiritur habitus actus pia affectionis ad
credendum, sic etiam videtur evidens eñt habitus rignans
eñt ob eandem rationem manebit in peccatore habitus prudentie in-
fusa a quo elicitur illud iudicium. Qd mihi probabile vide-
re manere etiam in peccatore aliquem habitum rignans ad
illud iudicium credendum, ex hoc tñ nñ sequit manere in peccatore
ad aptum habitum prudentie infusa, nam prudentia infusa
qua inseruit ad actus aliarum virtutum oritur ex lumine fidei
eñt applicat doctrinam fidei ad circumstantias particularas, ut
ostendit supra disp. j. atqz ideo hñt saltem paralleliter pro motu
fidei ultimo auctoritatem divinam, at vero prudentia infusa
qua dicitur honestatem fidei hñt auctoritatem divinam, sed
pñditur oio evidenter eñt movetur ad honestatem credendi evidenter
cognita, quare hac par prudentia infusa hñt habitum distinctum
qui ex hoc capite manere potest in peccatore sine illo alio habitu
prudentie, an vero ille a hac maneat etiam in peccatore ean sit
idem cum Theologia practica hñt eñt huius loci.

Propter ad huc eñt etiam in eo qui pñdit fidem per
peccatum manebit ille habitus infusa prudentie particularis,
qd hñt etiam hñt pro eo statu elicitur rignans iudicium evidens eñt
distans, sicut alij peccatores eliciunt actum fidei eñt sicut alij
peccatores retinent habitum fidei ut in eo statu eliciant actus
fidei

fidei connaturalis, qui actus per se requiruntur ad conversionem, 91.

Itaque etiam ille haereticus retinebit habitum sapientiae prudentiae, cum in eo statu actus prudentiae quos creabit & qui per se requiruntur ut possit converti ad fidem connaturalis fiat. imo deinde dicitur de habitu pia affectionis, nam etiam in eodem statu haereticus fuerit aliqui actus voluntatis sapientiales circa fidem & effectus, sed inefficaces & per modum simplicis amoris & affectionis ad credendum, qui ex se petunt connaturaliter fieri ab habitu infuso, & per se ordinantur ad conversionem haereticus. Et ad hos actus connaturalis elicere debent etiam retinere habitum pia affectionis.

Quod contra negari manere in haereticis aliquem habitum infusum, res a se ipsis dicitur non potest dari hincmodi habitus sine merito & dignitate, quibus hinc, nec praerogantur etiam ut hoc connaturalis eliceret primum actum sapientialem, & noluit eos conservari quando ex parte hominis ponitur demeritum, sicut aliqui actus fuerit contra minus connaturaliter. hoc hoc a demeritum si attenditur aguntur ad auferendum omnes habitus, nam coetere solentur quibus peccato mortali, habitus spei per se per se, hoc vero, pia affectio, & prudentia in ipsam requiruntur per peccatum infidelitatis, quod sicut infidelitas & desperatio non sunt graviora peccata quam orum Dei, sunt tamen maiorem proportionem ut cum hoc genere poena.

Restat nunc ad differantiam: an & quomodo fides formetur per charitatem. in qua suppono charitatem non in formare, charitatem formam, unus a habitus nec inheret alteri, nec ex consortio charitatis imprimatur fidei aliquid accidentis physice intrinsecum, ut voluisse dicitur. Sic habetur in 3. d. d. 28. art. 6. p. 1. curus fundata nullius est ponderis. restat ergo charitatem rebus esse per se moraliter formam fidei, & hoc ex duplici titulo: primo quatenus ex consortio charitatis actus fidei creduntur meritorii vite aeternae, qui sine charitate nullum haberent valorem, hoc a. si est proprium fidei sed videtur utque aliis virtutibus qua sine charitate nullius etiam est precij, an vero ad actum hanc informacionem exigatur virtualis rebus, an solum virtus habitus significatio proveniens ex gratiaustificante, non est huius loci, sed pertinet ad mian de charitate vel de gratia.

Secundus titulus est speculis in fide, sicut cum in peccatore dicitur fides mortua in hinc, sicut dicitur vita, quod videtur fides informis, hoc ita per motum radicis in arboris non ferentis fructum, in quo statu regatur quasi mortua, ut dicitur B. habitus in natura.

ista Canonica dicit fidem sine operibus esse mortuam, vel ut
Augustinus legit serm. 53. de temporibus esse fidem otiosam, quem
modum loquendi vixit etiam concil. Trid. sess. 6. cap. 7. &
in eodem tenet B. Iudas. Apoll. appellavit periculosos arbores autem
nales, his mortuas, quia nec fructum habent boni operis nec radicem
fidei, & ideo ipse utroque mortuus est.

Hinc infero in eo sensu quo proceditur mortua
& informis, hoc etiam dici mortuam fidem & informem in pecca-
tore, sic et dicitur spes vana, jma Patri cap. 5. quia nihil ad
ad fidem etiam pertinet excitare ad opera meritoria, sed dum h
præbati, mortua videtur & otiosa.

SECTIO IIII

Utrum habitus fidei infundatur de novo sine habitu

Gratia?

De parvulis h. e. difficultas, hi. e. accipiunt simul in Baptis-
mo et habitus infusus. de adultis e. non dubitandi, sed eduly
tunc tempore credit quam infundatur per contritionem vel hnta.
habituatur ergo cum primam credit accipiat habitum fidei, an
vero postea, quando iustificatur. eadem difficultas e. de illo qui
animus fidem per heresim an reciperet habitum fidei cum firmum
credit antequam iustificetur.

Tres s. in hac controversia potissima sententia. prima
affirmat habitum fidei infundi in prædictis casibus sine habitu
gratia. in Suarez 3. tom. in 3. partem. disp. 28. sect. 3. de
fienti disp. 7. sect. 8. num. 6. Vasquez in primam dea disp. 203.
num. 117. Salas 2. tom. in primam dea tract. 11. disp. 5. sect. 3.
Valentia infra q. 6. parit. 2. dicens ab eo q. dixerat 2. tom.
disp. 8. q. 2. parit. 2. e. alij quos refert e. sequitur Curtius
Turranus in fienti. 4. disp. 91. dub. 9. e. eandem tenet Homani
in fienti disp. 76. in fine. e. supra disp. 6. dub. 9. præcipuum
fundam. demonstratur ex eo qd habitus fidei conservatur sine cha-
ritate, nisi obest impeditas e. potest etiam sine charitate
introducui in hoiem iam credentem.

2da sententia contendit licet habitus fidei h. infundatur
extra Baptis. infundi. h. in Baptismo non disposito per fidem actu
alem, habentia tamen obicem ad habitum gratie, ita solus; de par-
e. gratia cap. 8. e. quidam alij, quia cum Baptismo ut habitu fidei
habetur

habetis eam saltem effectum ablati obice infirmitatis licet 92.
n̄ h̄at effectum gr̄a ^u sanctificationis ex obice peccati n̄ retractati

Terza sententia negat infirmi nunquam habitum fidei
ab eo habere gr̄a. hac plane videt̄ coram apud antiquos theologos.
1. Thomam in 2do q. 62. art. 9. ubi docet licet inter actus fidei
faci & charitatis detur prioritas, n̄ t̄n̄ inter habitus. eodem in 3o
dist. 23. q. 2. art. 1. in corp. & 3. parte. p. 85. art. 6. Ro-
narentium in 3o dist. 23. in expositione contextus dub. 6.
& in 4o dist. 14. j. parte distinctionis art. 2. q. 3. Durandū
in 3o dist. illa 23. q. 26. Richardum ibi art. 5. & 6. q. 3.
Occamū dist. 25. Notum dist. 26. in fine. Gabrielem. q. 1.
art. 2. Anselmum tract. 2. moral. cap. 2. Negam lib. 5. in 3o
cap. 28. Hugonem in 1o q. 6. art. 1. in fine. Albertum
in 2o dist. 26. art. 9. in fine. quos sequuntur alij recentiores
& multi etiam veteres probabiliores.

Ita primo in Baptismo re h̄o efficaciam ad infun-
dendum habitum fidei & alias virtutes, ut expta probabiliorem
& eorum in sententia de carne Pontifex in Clementi. unica de roma finit.
de Baptismo carnalium, supponens illud ut certum de Baptismo
pulsorum, ut videmus supra sect. j. & quamvis ibi loquem̄
loquatur de virtutibus & n̄ expresse de habitu fidei, certum t̄n̄ ē
comprehendi ibi fidem, ut constat ex capite maiores de baptismo
ubi tractat eadem controversia exprimitur fides & de ea que fitur.
an sicut infunditur in Baptismo pulsorum infundatur etiam par-
vulis. certum ergo ē Baptismum per se habere efficaciam infun-
dendi fidem adultis, nam ea efficacia Baptismi que eadem ē in
adultis & parvulis probat Pontifex infirmi etiam fidem parvulis.
si habitus fidei infunditur quando primum adultus credit, n̄
infunditur fides per Baptismo, sed valde per accidens & in case
rariissimo qui fortasse nunquam contingit, nam Baptismus per se
exigit in adultis ut prius credat quam accedat ad illum, & deo sub-
stantias catechizari & profiteri fidem iuxta preceptum Chri. do:
cate oēs poples baptizantes eos &c, & qui crediderit & baptizatus
fuerit salvus erit; ubi prius exigitur actualis fides quam h̄o
baptizetur, si ergo prius credidit prius etiam per se habuit fidei
habitum & illum nunquam accipit in baptismo, nam vel illum h̄o
ante baptismum, vel ut n̄ h̄o est defectus fidei actualis neg etiam in
Baptismo Nam accipiet ob eundem defectum, nisi fingas illum
h̄oem tunc primum credere quando profertur illi una syllaba fidei
sint qui cogit valde per accidens & fere chymericus, nec h̄o
suffice-

sufficiens ut Pontifex supponit tanquam certum adultis in bap-
tismo accipere habitum fidei.

Confirmari potest ex Trid. sess. 6 cap. 1. dicente (sechame-
num potulare ab lacte fidem antequam baptizetur, ubi sermo vi-
detur esse de habitu, ut supra diximus, nam actum fidei iam habet
antequam accedat ad petendum baptismum, in quo petit habere actum
sed habitum, & per consequens non supponitur habere iam ipsum habi-
tum antequam iustificetur.

Præter baptismum habere, de se efficaciam de se ad
conferendum habitum fidei abstrahendo ab habitu fidei quod
primam conditionem vel quoad augmentum, nam licet a bap-
tismo totam habitum fidei in hunc, arguetur tamen per virtu-
tem Baptismi. Sed contra, quia in primis in prædicta Conciliana
sermo videtur esse de efficacia baptismi ad conferendam primam
fidem determinate, alioquin non argueretur bene ab efficacia
quam baptismus habet in adultis ad efficaciam eandem baptismi ad
infundendam per se primam fidem, neque enim bona consequentia
habet hinc habet vim augendi gratiam & hinc vim cadendi primam
gratiam, ut condat in Eucharistia, quæ per se habet vim augendi
gratiam, & tamen non habet vim per se cadendi primam gratiam, imo nec per
accidens, ut dicitur in Tractatu de Eucharistia. Et ut Pontifex ex-
plicite baptismi circa ad alios probet efficaciam eandem bap-
tismi ad eandem per se primam fidem in parvulis, debet suppo-
nere baptismum per se efficacia ad eandem pri-
mam fidem etiam in adultis & non solum eius augmentum.

Deinde, neque augmentum fidei caret baptismus sem-
per in adultis si præcederet habitus fidei infusus sine charitate,
quia sapere accideret dispositionem ad fidem fuisse intentionem
quæ dispositionem quæ postea ponitur ad gratiam, & per conse-
quens habitum fidei infusum fuisse intentionem gratiam postea
infundatur charitas, quare fides & aliæ virtutes solum augen-
tur quando infundatur charitas pro connexionem quam
habet eam gratia & charitate. Et iuxta mensuram illius non augeret
fides in illo caso, cum iam supponeretur exiens mensuram
charitatis.

Ex quo probari potest deo conchito; quia si fidei habitus
infundatur sine charitate, eo quod actus fidei non sufficiens disponi-
tus parte ad habitum & etiam in statu peccati ante iustificationem
augeretur habitus fidei quoties reperitur fidei actus, immo non solum
quoties datur actus fidei intentionis sed etiam quoties datur actus
fidei

fidei remissus, sicut charitas augetur etiam per actus remissos, ut infra. videtur & conjungit requiritur, aliquem habere habitum fidei valde rationem et habitum charitatis valde remissum, si licet aliqui contendant, videtur tamen esse contra naturam horum habituum inferiorum in quibus quantum fieri potest seruanda est aequalitas et uniformitas cum mensura gratiae sanctificantis.

Restat solvere agitur prima sententia de summatum ex eo quod fides conseruetur sine charitate, ex quo videtur fieri pro etiam sine charitate infundi. Sedent aliqui actum fidei non esse sufficientem ad infusionem habitus, quod per actum fidei non tollitur peccatum infidelitatis, ad huc ex hoc manet in peccato, cum a fidei habitus expellatur per peccatum infidelitatis, non potest redigi per se tollatur illud peccatum, quod tamen non fit ante justificationem. hoc responso licet in aliquo casu locum haberet quando scilicet processit peccatum infidelitatis, non tamen hoc locum in alijs in quibus ante actum fidei licet processerint alia peccata non processit peccatum infidelitatis, quod ignorantiam inuincibilem fidei quae multum habet et in illis sufficeret fidei actus ante justificationem ut dignarentur de habitum fidei.

Ad agitur ergo aliter. Res minus requiritur ad conseruandum habitum fidei quam ad eius introductionem, nam ut ille dicit: Impius excutitur quam si admittitur hoies. aliquis sicut ad conseruandum habitum fidei sufficit carentia infidelitatis, etiam sine actu fidei sufficeret haec carentia infidelitatis in peccatis ad introduendum habitum fidei sine ullo actu, quod tamen nemo concedit.

Proes habitum fidei conseruari quod carentiam infidelitatis, sed per actum fidei praeteritum per moraliter peruenientem non retractatur. Sed contra, quod pono habitum fidei intentum memoriam quod actus charitatis vel misericordiae boni elicitus, et intentio fidei perueniens in peccatore non per illud actus charitatis vel misericordiae moraliter peruenientes, nam si des potuerint non retractari per actus contrarios et ad huc peruenire habitus fidei intentos et minus requiritur ad conseruationem habitus fidei quam ad eius introductionem. concedimus ergo in prima coninfusione. Deum exigere eadem dispositionem ad infundendum habitum charitatis et fidei, atque adeo dispositionem requisitam ad conseruandum habitum charitatis debuisse ex natura rei exigi ad conseruandum habitum fidei, de facto tamen Deus noluit auferre habitum fidei nisi per peccatum infidelitatis quod ex obiecto suo

oppositio =

opponitur alicui principaliter ad quem datur habitus fidei.

Obijciunt 2do aly. qd habitus conuersionis est fides sicut
idem sit iustificatus, iam in dicitur et simpliciter fidelis
Et sicut aly peccatores qui in statu peccati dicuntur et si fideles
retinent habitum fidei, sic etiam concedi debet qd ille habitus
conuersionis ad fidem hanc iam in se habitum fidei antequam iustifi-
cetur.

Hoc argu probaret etiam qd peccator qui prius habebat
omnes virtutes morales infusus est peccata, a misit etiam qd peccati
impeditio v. g. debeat retinere adhuc habitum Temperantie
vel castitatis infusa, suppono ex. et antea et postea, cum ee
vatic affectum de castitatem, atq. adeo p. simpliciter appel-
lari eadum sicut antea. non sufficit ergo ee et denominari
eadum ut retineat habitum infusum castitatis nec sufficit ee
et denominari fidelem cum hanc iam habitum infusum fidei, nec
ideo tamen retinebit ille habitus a peccatore, qd adhuc e fidelis
sed ob alias rationes supra adductas.

Obijciunt 3tio. Tridentinum ass. 6. cap. 7. ubi dicit
fidem nisi ad eam spes et Charitas accedat, nec vultu p. felle cum
Christi nec corporis eius vitam membrum efficiere. supponit ergo
conclusionem hominem adultum, de cuius iustificatione per Baptismum
ibi loquitur, p. prius accipere fidem quam charitatem, atq. adeo
p. manere cum sola fide, id e. significat dum dicit qd nisi
accedat charitas fides sola non facit salutem vnam cum Christo,
qua ratio verissime dicitur fidem tunc operibus mortuam et oti-
osam ee.

Ad verbum illud accedere non significare ibi successionem
temporis, nam conclusionem ibi promittit, hoc via simul in fidei et in
iustificatione fidem semper et Charitatem, solum ergo significat ordina-
tionem, nam sicut illud e prima pars ordine nature cui accedit vna-
tas et non conuersione, sic fides in ordine naturali quatuor prima pars
cui accedit spes et charitas que pertinent ad voluntatem. dicit qd
conclusionem non fieri salutem vnam cum Christo per fidem solum, qd
in ea sola in iustificatione daretur, ut volebant heretici, non est hoc mem-
brum vnam Christi, qd fides sine operibus mortua e, ut constat in pecca-
toribus in quibus spes manet absq. charitate mortua tamen e et otiosa,
non dicit ergo conclusionem qd in iustificatione datur fides sine aut prior
tempore charitate, sed qd datur simul, qd si daretur sine charitate
est mortua prout e in peccatore retinente fidem solam absq. chari-
tate.

Dies:

Dices: in peccatore manet habitus fidei ut carnaliter elici- 94.
at actus quibus se disponat ad conversionem, cur ergo si datur de
novo habitus fidei & novo peccatori iam credenti ut carnaliter
etiam credat & disponatur ad effectam conversionem? Respondeo: si hoc ratio
valeret deberet etiam dari habitus ante primum actum fidei ut con-
nataly illum eliceret, sed hoc aduersarij plerumq; negant. Quod idem
ergo e. Deum nolle infundere hoc dona habitus extra nisi hoo prius se
disponat ad eorum receptionem, hoc a. disponitio ea debet e. quam
hoo ex se potest conere, quare ante contritionem sed dilectionem Dei
super ora: si qui actus excellentiorum e. inter eos qui ab hoo potest
exigi: si infunderetur habitus nisi ad exigentiam gratia sanctifi-
catis collata in hoo, sed interim supplet Deus per auxilium ab-
solute, sed prestaret habitus ut potest hoo credere. & disponi ad per-
fectam conversionem per quam disponatur sufficienter ad recepti-
onem habituum. vnde etiam obiter condat contra dam sententiam
supra relatum nec in Baptismo infundi fidem sine charitate,
haec si ponitur sufficiens disponitio ad vnum habitum nisi ponatur
ad oes nec vllum fundi legaret in scriptura vel Conatus ad con-
cedendam illam efficaciam Baptismi dimidiatam in tali casu.

Ultimo opponunt contra nrām sententiam S. Thomas infra
q. 6. art. 2. ad 3. ubi proponit fidem donari a Deo sine charitate, qui
loq; videtur expresse aduersarijs pro sua sententia. ceterum de mente
S. Thomae iam vidimus supra quoties exprimat nrām sententiam, nec
in praedicto loco contrarium docet, nam ibi solum loquitur de fide
actuali, ut ostendunt illa verba: per hunc modum, inquit, datur
aliquando hoo a Deo q; credat: credere. e. si significat habitum,
sed actum. deinde S. Thomas loquitur de fide per quam cessat hoo
a culpa si habituali sed actuali infirmitate, haec si remouetur, in-
fert culpa praecedens infirmitate, sed sanatur secundum quod est
actus cessat a tali peccato. a peccato a. actuali si cessat formaliter
per habitum sed per actum fidei. S. Doctor ibi praeter loquitur
de actu fidei qui soepe datur a Deo sine charitate.

De charitate.

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, possibly Latin or German, covering the majority of the page.]

[Faint handwritten text visible on the right edge of the page, partially cut off.]